

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. kovo 14 d.*

„Aplinka – Genetiškai modifikuoti produktai – Reglamentas (EB) Nr. 1367/2006 – Reglamentas (EB) Nr. 1829/2003 – Genetiškai modifikuotos sojos MON 87769, MON 87705 ir 305423 – Prašymo vidaus tvarka peržiūrėti sprendimus dėl leidimo pateikti rinkai atmetimas – „Aplinkos teisės“ sąvoka – Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnis“

Byloje T-33/16

TestBioTech eV, įsteigta Miunchene (Vokietija), atstovaujama solisitoriaus R. Stein, QC K. Smith ir baristerės J. Stevenson,

ieškovė,

prieš

Europos Komisija, atstovaujamą J. Tomkin, L. Pignataro-Nolin ir C. Valero,

atsakovę,

palaikomą:

Monsanto Europe, įsteigtos Antverpene (Belgija),

ir

Monsanto Company, įsteigtos Vilmingtone, Delavere (Jungtinės Valstijos),

atstovaujamų advokato M. Pittie,

taip pat

Pioneer Overseas Corp., įsteigtos Džonstone, Ajovoje (Jungtinės Valstijos),

ir

Pioneer Hi-Bred International, Inc., įsteigtos Džonstone,

atstovaujamų advokato G. Forwood, baristerio J. Killick ir solisitorės S. Nordin,

įstojusių į bylą šalių,

* Proceso kalba: anglų.

dėl SESV 263 straipsniu grindžiamo prašymo panaikinti 2015 m. lapkričio 16 d. už sveikatą ir maisto saugą atsakingo Komisijos nario raštą, kuriuo atmestas pagal 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1367/2006 dėl Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais nuostatų taikymo Bendrijos institucijoms ir organams (OL L 264, 2006, p. 13) 10 straipsnį pateiktas prašymas vidaus tvarka peržiūrėti įgyvendinimo sprendimus dėl leidimo teikti rinkai genetiškai modifikuotas sojas MON 87769 ir MON 87705 ir 305423,

BENDRASIS TEISMAS (septintoji kolegija),

kuri sudaro pirmininkė V. Tomljenović (pranešėja), teisėjai E. Bieliūnas ir A. Kornezov,

posėdžio sekretorius P. Cullen, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. rugsėjo 22 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

- 1 Ieškovė *TestBioTech eV* yra ne pelno organizacija, įregistruota Vokietijoje, skatinanti nepriklausomus mokslo tyrimus ir viešas diskusijas dėl biotechnologijų poveikio.

Dėl leidimo pateikti rinkai sojas 305423

- 2 2007 m. birželio 14 d. *Pioneer Overseas Corp.* pagal 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų (OL L 268, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 32 t., p. 432) 5 ir 17 straipsnius kompetentingai Nyderlandų institucijai pateikė prašymą dėl leidimo pateikti rinkai maisto produktus, maisto sudedamąsias dalis ir pašarus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų 305423 (toliau – sojos 305423), taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti. Prašymas dėl leidimo apėmė ir sojų 305423, esančių kituose nei maistas ar pašarai produktuose, kurių sudėtyje yra modifikuotų sojų arba kurie iš šių sojų sudaryti, pateikimą rinkai naudoti pagal tą pačią paskirtį, kaip ir bet kurias kitas sojas, išskyrus auginimą.
- 3 2013 m. gruodžio 18 d. Europos maisto saugos tarnybos (EMST) Genetiškai modifikuotų organizmų mokslo grupė (toliau – GMO mokslo grupė) pateikė nuomonę dėl sojų 305423 kartu su ataskaita pagal Reglamento Nr. 1829/2003 6 straipsnio 6 dalį ir to paties reglamento 18 straipsnio 6 dalį, nuomonę, kuri remiantis jos formuluote, „bus įtraukta į EMST bendrąją nuomonę, kaip ji suprantama pagal [šio reglamento] 6 straipsnio 5 dalį ir 18 straipsnio 5 dalį“. Iš esmės GMO mokslo grupė nusprendė, kad, vertinant galimą poveikį žmonių ir gyvūnų sveikatai ar aplinkai, pagal numatytą paskirtį naudojamos sojos 305423 yra tokios pat saugios kaip ir genetiškai nmodifikuotos sojos.
- 4 2015 balandžio 24 d. Europos Komisija priėmė Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2015/698, juo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų pupelių 305423 (DP-3Ø5423-1), taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti (OL L 112, 2015, p. 71). Šio sprendimo 4–7 konstatuojamosiose dalyse Komisija, remdamasi šio sprendimo 3 punkte nurodyta mokslo nuomone, paaiškino, kad EFSA pateikė „palankią nuomonę“ pagal Reglamento Nr. 1829/2003 6 ir 18 straipsnius, kad ji padarė išvadą, jog, vertinant galimą poveikį žmonių ir gyvūnų sveikatai ar aplinkai, prašyme aprašytos pagal numatytą

paskirtį naudojamos sojos 305423 yra tokios pat saugios kaip ir jų tradicinis atitikmuo, ir kad EFSA rekomendavo įgyvendinti jau pateiktų rinkai produktų stebėsenos planą, kad būtų renkami vartojimo Europoje duomenys.

- 5 Pagal Sprendimo 2015/698 1 straipsnį Komisija sojoms priskyrė unikalų identifikatorių 305423. Šio sprendimo 2 straipsnyje Komisija Reglamento Nr. 1829/2003 4 straipsnio 2 dalyje ir 16 straipsnio 2 dalyje nurodytais tikslais leido pateikti rinkai maisto produktus ir maisto sudedamąsias dalis, kurių sudėtyje yra sojų 305423, taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti; pašarus, kurių sudėtyje yra sojų 305423, taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti; produktus, kurių sudėtyje yra sojų 305423 arba kurie iš jų sudaryti, naudojamus pagal bet kokią kitą paskirtį, išskyrus auginimą. Be to, Sprendimo Nr. 2015/698 3–5 straipsniuose reglamentuojamas minėtų produktų ženklavimas ir stebėsenos planas.

Dėl leidimo pateikti rinkai sojas MON 87769

- 6 2009 m. rugsėjo 14 d. *Monsanto Europe* pagal Reglamento Nr. 1829/2003 5 ir 17 straipsnius kompetentingai Jungtinės Karalystės institucijai pateikė prašymą dėl leidimo pateikti rinkai maisto produktus, maisto sudedamąsias dalis ir pašarus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87769 (toliau – sojos MON 87769), taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti. Prašymas dėl leidimo apėmė ir sojų MON 87769, esančių kituose nei maistas ar pašarai produktuose, kurių sudėtyje yra modifikuotų sojų arba kurie iš šių sojų sudaryti, pateikimą rinkai naudoti pagal tą pačią paskirtį, kaip ir bet kurias kitas sojas, išskyrus auginimą.
- 7 2014 m. gegužės 16 d. GMO mokslo grupė parengė nuomonę dėl sojų MON 87769 kartu su ataskaita pagal Reglamento Nr. 1829/2003 6 straipsnio 6 dalį ir to paties reglamento 18 straipsnio 6 dalį, nuomonę, remiantis jos formuluote, „bus įtraukta į EMST bendrąją nuomonę, kaip ji suprantama pagal [šio reglamento] 6 straipsnio 5 dalį ir 18 straipsnio 5 dalį“. Iš esmės GMO mokslo grupė konstatavo, kad sojos MON 87769 yra tokios pat saugios kaip ir jų tradicinis atitikmuo ir kad nėra tikėtina, kad jos darytų nepageidaujamą poveikį žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai, jei bus naudojamos pagal prašymo aprėptį.
- 8 2015 m. balandžio 24 d. Komisija priėmė Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2015/686, juo pagal Reglamentą Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų pupelių MON 87769 (MON-87769-7), taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti (OL L 112, 2015, p. 16). Šio sprendimo 4–8 konstatuojamosiose dalyse Komisija, remdamasi šio sprendimo 7 punkte nurodyta mokslo nuomone, paaiškino, kad EFSA pateikė „palankią nuomonę“ pagal Reglamento Nr. 1829/2003 6 ir 18 straipsnius, kad ji padarė išvadą, jog, vertinant galimą poveikį žmonių ir gyvūnų sveikatai ar aplinkai, prašyme aprašytos pagal numatytą paskirtį naudojamos sojos MON 87769 yra tokios pat saugios kaip ir tradicinis jų atitikmuo, ir kad EFSA rekomendavo įgyvendinti jau pateiktų rinkai produktų stebėsenos planą, kad būtų renkami vartojimo Europoje duomenys.
- 9 Pagal Sprendimo 2015/686 1 straipsnį Komisija sojoms priskyrė unikalų identifikatorių MON 87769. Šio sprendimo 2 straipsnyje Komisija Reglamento Nr. 1829/2003 4 straipsnio 2 dalyje ir 16 straipsnio 2 dalyje nurodytais tikslais leido pateikti rinkai maisto produktus ir maisto sudedamąsias dalis, kurių sudėtyje yra sojų MON 87769, taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti; pašarus, kurių sudėtyje yra sojų MON 87769, taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti; produktus, kurių sudėtyje yra sojų MON 87769 arba kurie iš jų sudaryti, naudojamus pagal bet kokią kitą paskirtį, išskyrus auginimą. Be to, Sprendimo Nr. 2015/686 3–5 straipsniuose reglamentuojamas minėtų produktų su ženklavimas ir stebėsenos planas.

Dėl leidimo pateikti rinkai sojas MON 87705

- 10 2010 m. vasario 18 d. *Monsanto Europe* pagal Reglamento Nr. 1829/2003 5 ir 17 straipsnius kompetentingai Nyderlandų institucijai pateikė prašymą dėl leidimo pateikti rinkai maisto produktus, maisto sudedamąsias dalis ir pašarus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87705 (toliau – sojos MON 87705), taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti. Prašymas dėl leidimo apėmė ir sojų MON 87705, esančių kituose nei maistas ar pašarai produktuose, kurių sudėtyje yra modifikuotų sojų arba kurie iš šių sojų sudaryti, pateikimą rinkai naudoti pagal tą pačią paskirtį, kaip ir bet kurias kitas sojas, išskyrus auginimą.
- 11 2012 m. spalio 30 d. GMO mokslo grupė parengė nuomonę dėl sojų MON 87705 kartu su ataskaita pagal Reglamento Nr. 1829/2003 6 straipsnio 6 dalį ir to paties reglamento 18 straipsnio 6 dalį, nuomonę, kuri, remiantis jos formuluote, „bus įtraukta į EMST bendrąją nuomonę, kaip ji suprantama pagal [šio reglamento] 6 straipsnio 5 dalį ir 18 straipsnio 5 dalį“. Ši nuomonė buvo papildyta 2013 m. gruodžio 17 d. GMO mokslo grupės pareiškimu. Iš esmės GMO mokslo grupė nusprendė, kad, vertinant galimą poveikį žmonių ir gyvūnų sveikatai ar aplinkai, pagal *Monsanto Europe* numatytą paskirtį naudojamos sojos MON 87705 yra tokios pat saugios kaip ir tradicinis jų atitikmuo.
- 12 2015 m. balandžio 24 d. Komisija priėmė Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2015/696, juo pagal Reglamentą Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų pupelių MON 87705 (MON-87705-6), taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti (OL L 112, 2015, p. 60). Šio sprendimo 4–10 konstatuojamosiose dalyse Komisija, remdamasi šio sprendimo 11 punkte nurodyta papildyta mokslo nuomone, paaiškino, kad EFSA pateikė „palankią nuomonę“ pagal jog kad prašyme aprašytos pagal numatytą paskirtį naudojamos sojos MON 87705 yra tokios pat saugios kaip ir genetiškai nemodifikuotos sojos, genetiškai modifikuotų sojų naudojimo paskirtis apima visą naudojimo maistui ir pašarams paskirtį, išskyrus aliejaus naudojimą komerciniam gruzdinimui; ir kad EFSA rekomendavo įgyvendinti jau pateiktą rinkai produktų stebėsenos planą, kad būtų renkami vartojimo Europoje duomenys.
- 13 Pagal Sprendimo 2015/696 1 straipsnį Komisija sojoms priskyrė unikalų identifikatorių MON 87705. Šio sprendimo 2 straipsnyje Komisija Reglamento Nr. 1829/2003 4 straipsnio 2 dalyje ir 16 straipsnio 2 dalyje nurodytais tikslais leido pateikti rinkai maisto produktus ir maisto sudedamąsias dalis, kurių sudėtyje yra sojų MON 87705, taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti; pašarus, kurių sudėtyje yra sojų MON 87705, taip pat, kurie iš jų sudaryti arba pagaminti; taip pat produktus, kurių sudėtyje yra sojų MON 87705 arba kurie iš jų sudaryti, naudojamus pagal bet kokią kitą paskirtį, išskyrus auginimą. Be to, Sprendimo Nr. 2015/696 3–5 straipsniuose reglamentuojamas minėtų produktų ženklavimas ir stebėsenos.

Dėl prašymo peržiūrėti vidaus tvarka

- 14 2015 m. gegužės 29 d. raštu ieškovė ir kita asociacija, remdamosi 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1367/2006 dėl Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimanant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais nuostatų taikymo Bendrijos institucijoms ir organams (OL L 264, 2006, p. 13) 10 straipsniu, paprašė Komisijos vidaus tvarka peržiūrėti sprendimus 2015/686, 2015/696 ir 2015/698 (toliau visi kartu – sprendimai dėl leidimo). Savo prašyme peržiūrėti vidaus tvarka ieškovė ir kita asociacija iš esmės nurodė, pirma, kad EMST dar nenustatė gairių dėl genetiškai modifikuotų sėklų, kurių maistinė sudėtis buvo iš esmės pakeista, poveikio sveikatai; antra, kad, nesant gairių, buvo netinkamai ir nenuosekliai įvertinta mitybos rizika ir šis vertinimas neatitiko teisinių reikalavimų; trečia, kad dėl gairių nebuvimo pažeistos nuostatos, susijusios su ženklavimu; ketvirta, kad, nesant gairių, buvo pateikti netinkami ir nenuoseklūs pasiūlymai dėl stebėsenos po pateikimo rinkai; penkta,

kad sojų MON 87705 ir 305423 atveju vertinant maisto ir pašarų vartojimo poveikį sveikatai, nebuvo atsižvelgta į herbicidų likutį; ir, šešta, kad sojų MON 87705 atveju, nebuvo pakankamai įvertintas neigiamas sąveikos su ribonukleino rūgštimi poveikis.

- 15 2015 m. rugpjūčio 4 d. raštu Komisija informavo ieškovę, kad negalės užbaigti peržiūros per 12 savaitių, todėl atsakys per 18 savaitių terminą, kaip numatyta Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 3 dalyje.
- 16 2015 m. spalio 1 d. elektroniniu laiške Komisijos Sveikatos ir maisto saugos generalinio direktorato pareigūnas nurodė ieškovei, kad sprendimas dėl jos prašymo dėl peržiūros „parengtas“, tačiau dar turi būti pasirašytas administracine tvarka.
- 17 2015 m. lapkričio 16 d. raštu (nuoroda *Ares* (2015) 5145741 (toliau – ginčijamas sprendimas) už sveikatos ir maisto saugą atsakingas Komisijos narys prašymą dėl peržiūros atmetė ir nurodė, kad pirmieji penki kaltinimai ir šeštojo kaltinimo dalis, išdėstyti šio sprendimo 14 punkte, nepatenka į Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio taikymo sritį ir kad likusi šeštojo kaltinimo dalis, susijusi su rizikos aplinkai vertinimu, „negali pateisinti poreikio iš dalies pakeisti Sprendimą 2015/696“. Šiuo atžvilgiu už sveikatos ir maisto saugą atsakingas Komisijos narys iš esmės nusprendė, kad aspektai, susiję su genetiškai modifikuoto maisto ar pašarų sanitarinės saugos vertinimu, negali būti nagrinėjami pagal Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnį, nes nesuję su pavojumi aplinkai. Dėl šeštojo kaltinimo dalies, susijusios su aplinkos apsauga, už sveikatos ir maisto saugą atsakingas Komisijos narys padarė išvadą, kad argumentas nepagrįstas ir ji nesuteikia pagrindo peržiūrėti sprendimų dėl leidimo. Konkrečiau kalbant, pirma, už sveikatos ir maisto saugą atsakingas Komisijos narys nurodė, kad kaltinimai, susiję su EFSA gairėmis dėl genetiškai modifikuotų kultūrų, kurių maistinė sudėtis pakeista, sanitarinės saugos ir maistingumo vertinimo, buvo aiškiai susiję su poveikiu sveikatai dėl maisto ir pašarų vartojimo. Antra, jis manė, kad apskritai reikia atlikti maistingumo vertinimą, nagrinėjant maisto ir pašarų vartojimo poveikį sveikatai, o ne siekiant įvertinti pavojų aplinkai, susijusį su galimu GMO išleidimu į aplinką. Trečia, jis tvirtino, kad su genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų sudėtimi susijęs ženklinimas nebuvo susijęs su pavojaus aplinkai vertinimu. Ketvirta, jis teigė, kad stebėseną po pateikimo rinkai nebuvo susijusi su pavojaus aplinkai vertinimu. Penkta, jis manė, jog tai, kad nebuvo atsižvelgta į herbicidų likučių, genetiškai modifikuotame maiste ir pašaruose poveikį sveikatai, buvo susiję su sveikata, o ne su aplinka. Šešta, jis manė, kad tyrimas dėl nepageidaujamo poveikio žmonių ar gyvūnų sveikatai, kai vartojami augalai, kurių atveju įrodyta sąveika su ribonukleino rūgštimis, į kurią darė nuorodą ieškovė, nebuvo susijęs su pavojaus aplinkai vertinimu.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 18 2016 m. sausio 26 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškovės ieškinį ir prašymą šią bylą sujungti su byla *TestBioTech ir kt. / Komisija*, kuri buvo įregistruota numeriu T-177/13.
- 19 2016 m. balandžio 14 d. penktosios kolegijos pirmininkas nusprendė netenkinti šio prašymo ir nesujungti šios bylos su byla T-177/13, *TestBioTech ir kt. / Komisija*.
- 20 Dokumentu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2016 m. gegužės 31 d.) *Monsanto Europe* ir *Monsanto Company* (toliau kartu – *Monsanto*) pateikė prašymą leisti įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų.
- 21 Dokumentu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2016 m. birželio 9 d.) *Pioneer Overseas* ir *Pioneer Hi-Bred International, Inc.* (toliau kartu – *Pioneer*) pateikė prašymą leisti įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų.
- 22 2016 m. liepos 20 d. penktosios kolegijos pirmininko nutartimis buvo patenkinti *Monsanto* ir *Pioneer* prašymai įstoti į bylą.

- 23 Pakeitus Bendrojo Teismo kolegijų sudėtį, taikant Bendrojo Teismo procedūros reglamento 27 straipsnio 5 dalį, teisėjas pranešėjas buvo paskirtas į šio teismo septintąją kolegiją, todėl byla paskirta šiai kolegijai.
- 24 Remdamasis teisėjo pranešėjo siūlymu, Bendrasis Teismas nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas savo Procedūros reglamento 89 straipsnyje numatytas proceso organizavimo priemones, paprašė šalių raštu atsakyti į klausimą. Į šią proceso organizavimo priemonę šalys atsakė per nustatytą terminą.
- 25 Dokumentais (juos Bendrojo Teismo kanceliarija gavo atitinkamai 2016 m. gruodžio 23 d. ir 19 d.) Komisija ir ieškovė prašė būti išklaustytiems pagal Procedūros reglamento 106 straipsnio 2 dalį. Per 2017 m. rugsėjo 22 d. posėdį Bendrasis Teismas konstatavo, kad tinkamai į teismo posėdį pakviesta ieškovė jame nedalyvauja be pateisinamos priežasties, todėl pagal Procedūros reglamento 108 straipsnio 1 dalį posėdis įvyko šiai šaliai nedalyvaujant. Per šį posėdį šalys buvo išklaustytos ir atsakė į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus.
- 26 Dokumentu, kurį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2017 m. rugsėjo 22 d., ieškovė paprašė Bendrojo Teismo atnaujinti žodinę proceso dalį pagal Procedūros reglamento 113 straipsnio 2 dalį arba, nepatenkinus šio reikalavimo, suteikti jai galimybę raštu pateikti pastabas, kurias ji planavo išdėstyti per teismo posėdį.
- 27 Kadangi nė viena Procedūros reglamento 113 straipsnio 2 dalyje numatyta sąlyga šiuo atveju nebuvo įvykdyta, Bendrasis Teismas nusprendė neatnaujinti žodinės proceso dalies.
- 28 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:
- pirma, nuspręsti, ar pagal Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnį pateiktas prašymas dėl peržiūros vidaus tvarka, susijęs su leidimo suteikimu pagal Reglamentą Nr. 1829/2003, turėtų būti tik „rizikos aplinkai įvertinimas“, kaip tai suprantama pagal 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinančios Tarybos direktyvą 90/220/EEB (OL L 106, 2001, p. 1); antra, ar pagal Reglamento Nr. 1367/2006 12 straipsnį pareikštų ieškinių pagrindu Europos Sąjungos institucija tik turi išnagrinėti „rizikos aplinkai įvertinimą“, atliktą remiantis Direktyva 2001/18; ir, trečia, kokios apimties yra Bendrojo Teismo atliekama kontrolė pareiškus ieškinius pagal Reglamento Nr. 1367/2006 12 straipsnį,
 - pripažinti ieškinį priimtinu ir pagrįstu,
 - panaikinti ginčijamą sprendimą,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 29 Atsižvelgdama į rašytinį Bendrojo Teismo klausimą dėl reikalavimo, susijusio su prašymu priimti sprendimą dėl šio sprendimo 28 punkto pirmoje įtraukoje išdėstytą klausimą, ieškovė rašytiniame atsakyme nurodė, kad nebėra reikalo jį nagrinėti. Taigi laikytina, kad ieškovė savo pirmąjį reikalavimą atsiėmė.
- 30 Komisija Bendrojo Teismo prašo:
- atmesti ieškinį,
 - priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

31 *Monsanto* Bendrojo Teismo prašo:

- atmesti ieškinį,
- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

32 *Pioneer* Bendrojo Teismo prašo:

- atmesti ieškinį,
- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

- 33 Prieš nagrinėjant šią bylą iš esmės, reikia nurodyti, kad 2017 m. rugsėjo 22 d. Bendrojo Teismo kanceliarijos gautame dokumente, kuriuo prašyta atnaujinti žodinę proceso dalį (žr. šio sprendimo 26 punktą), ieškovė prašė suteikti jai galimybę raštu pateikti pastabas, kurias planavo išdėstyti per teismo posėdį. Šiuo atžvilgiu užtenka pažymėti, kad Procedūros reglamente nėra numatyta tokio procedūros dokumento.
- 34 Kalbant apie bylos esmę, pažymėtina, kad savo ieškiniui pagrįsti ieškovė nurodo du ieškinio pagrindus. Pirmajame ieškinio pagrinde ieškovė tvirtina, kad visi jos prašymo dėl peržiūros vidaus tvarka aspektai patenka į Reglamento Nr. 1367/2006 taikymo sritį. Jos teigimu, Komisija pažeidė Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalį, siejamą su to paties reglamento 2 straipsnio 1 dalies f ir g punktais ir to reglamento 11 ir 18–21 konstatuojamosiomis dalimis, nes nusprendė, kad prašymas dėl peržiūros vidaus tvarka buvo iš esmės susijęs su klausimais, kurių didžioji dalis nepatenka į Reglamento Nr. 1367/2006 taikymo sritį. Antrajame ieškinio pagrinde ieškovė tvirtina, kad ginčijamas sprendimas neteisėtas, nes Komisija jį priėmė nesilaikydama Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 3 dalyje nustatytų terminų.
- 35 Pirmiausia reikia išnagrinėti pirmąjį ieškinio pagrindą. Šiuo klausimu ieškovė iš esmės teigia, kad prašymas dėl peržiūros vidaus tvarka susijęs su klausimais, kurie patenka į Reglamento Nr. 1367/2006 taikymo sritį. Ji mano, kad pagal Reglamentą Nr. 1829/2003 priimti administraciniai aktai, kaip antai sprendimai dėl leidimo, yra aktai, priimti pagal aplinkos teisę, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalį. Kai nevyriausybinė organizacija pateikia prašymą dėl peržiūros vidaus tvarka ar įgyvendina savo teisę pareikšti ieškinį, jos nurodomi pagrindai neturi būti susiję tik su akto elementais, apimančiais „rizikos aplinkai įvertinimą“. Ieškovės teigimu, genetiškai modifikuotų organizmų poveikis žmogaus sveikatos būklei yra sveikatos klausimas, susijęs su aplinkos būkle. Be to, vien aplinkybė, kad Reglamentas Nr. 1829/2003 buvo priimtas remiantis SESV 168 straipsnio 4 dalimi, reglamentuojančia visuomenės sveikatos klausimus, neturi jokio poveikio sprendžiant, ar sprendimai dėl leidimo suteikimo yra aktai, priimti pagal aplinkos teisę, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalį. Ieškovė taip pat tvirtina, kad šioje byloje nagrinėjamų sojų bendro vertinimo elementai ir su tuo susiję įrodymai yra neatsiejami. Todėl „susiskaidymas“, kurio ėmėsi Komisija atskyrusi skirtingas leidimo patiekti rinkai genetiškai modifikuotą organizmą dalis, t. y. aplinkos elementus nuo su aplinka nesusijusių elementų, yra nepagrįstas.
- 36 Komisija, palaikoma *Monsanto* ir *Pioneer*, iš esmės teigia, kad Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnyje numatyta teisė į peržiūrą apima tik klausimus, susijusius su aplinkos teise, kaip tai suprantama pagal tą reglamentą. Komisijos teigimu, vien tai, kad sprendimai dėl leidimo buvo priimti pagal Reglamentą Nr. 1829/2003, automatiškai nesuteikia teisės į visų šių sprendimų aspektų peržiūrą pagal Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnį. Teisė kreiptis su prašymu dėl peržiūros galima tik kiek tai susiję su aplinkos teisės aspektais, kurie apibrėžti Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies f punkte. Tokiomis aplinkybėmis Komisija mano, kad aplinkosaugos ir visuomenės sveikatos klausimai iš esmės

skiriasi tiek koncepciniu, tiek teisiniu požiūriu ir kad su visuomenės sveikata susiję ieškovės prašymo dėl peržiūros aspektai nepatenka į Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio taikymo sritį. Konkrečiau tariant, Komisija visų pirma teigia, kad didžioji dalis argumentų, pateiktų nagrinėjame prašyme dėl peržiūros, susiję su „maisto sauga“; taip pat ji tvirtina, kad teisinės nuostatos, kuriomis grindžiamas prašymas dėl peržiūros, yra akivaizdžiai susijusios su visuomenės sveikatos klausimais, o ne su aplinkos apsauga; galiausiai ji mano, kad ieškovės argumentai dėl genetiškai modifikuotų produktų, kurių yra maiste ir pašaruose, maistinės vertės, ženklavimo ir produktų saugos laikomi susijusiais su produktų sauga, o ne aplinkos būkle apskritai.

- 37 Šioje byloje šalys nesutaria dėl to, ar Komisija turėjo teisę prašymo vidaus tvarka peržiūrėti sprendimus dėl leidimo, kurią ieškovė pateikė remdamasi būtent Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsniu, didžiąją dalį atmesti kaip nepriimtina dėl to, kad dauguma šiame prašyme nurodytų kaltinimų nepatenka į aplinkos teisės aktų taikymo sritį.

Dėl peržiūros vidaus tvarka pagal Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnį apimties

- 38 Pagal Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalį bet kuri nevyriausybinė organizacija, atitinkanti šio reglamento 11 straipsnyje nustatytus kriterijus, turi teisę pateikti prašymą dėl peržiūros vidaus tvarka Sąjungos institucijai ar organui, priėmusiam administracinį aktą pagal aplinkos teisę.
- 39 Reglamento Nr. 1367/2006 12 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad nevyriausybinė organizacija, pagal šio reglamento 10 straipsnį pateikusi prašymą dėl peržiūros vidaus tvarka, gali pradėti teisminį procesą Teisingumo Teisme pagal atitinkamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo nuostatas.
- 40 Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies g punkte nurodyta, kad šiame reglamente sąvoka „administracinis aktas“ – tai Sąjungos institucijos ar organo priimta individualiai taikoma priemonė pagal aplinkos teisę, kuri yra teisiškai įpareigojanti ir turi išorinį poveikį.
- 41 Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies f punkte numatyta, kad šiame reglamente aplinkos teisė – tai Sąjungos teisės aktai, kurie, neatsižvelgiant į teisinį pagrindą, prisideda siekiant Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo išdėstytų Bendrijos aplinkos apsaugos politikos tikslų: išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę, saugoti žmonių sveikatą ir protingai bei racionaliai naudoti gamtos išteklius, remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti.
- 42 Šiuo atžvilgiu, pirma, reikia konstatuoti, kad Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies f punkte nurodyta, kad atsakymas į klausimą, ar aktas buvo priimtas pagal aplinkos teisę, nepriklauso nuo teisinio pagrindo, kuriuo remiantis buvo priimta nagrinėjama teisės nuostata.
- 43 Antra, Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies f punkte numatyta, kad „aplinkos apsaugos teisės [aplinkos teisės]“ sąvoka pagal šį reglamentą apima bet kokią Sąjungos teisės aktą, kuriuo padedama siekti Sąjungos aplinkos politikos tikslų. Tokiame kontekste šiame punkte iš esmės išvardyti tie Sąjungos tikslai aplinkos srityje, kurie nurodyti SESV 191 straipsnio 1 dalyje: išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę, saugoti žmonių sveikatą ir protingai bei racionaliai naudoti gamtos išteklius, remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti.
- 44 Iš Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies f punkto formuluotės matyti, kad darydamas nuorodą į SESV 191 straipsnio 1 dalyje išvardytus tikslus Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo Reglamente Nr. 1367/2006 vartojamai „aplinkos apsaugos teisės [aplinkos teisės]“ sąvokai suteikti plačią reikšmę, kuri neapsiriboja klausimais, susijusiais su gamtinės aplinkos apsauga siaurąja prasme.
- 45 Šią išvadą, beje, patvirtina ir SESV 192 straipsnio 2 dalis, pagal kurią aplinkos teisė, kuriai skirta SESV XX antraštinė dalis, taip pat gali apimti iš esmės fiskalinio pobūdžio nuostatas, priemones, turinčias poveikį miestų ir kaimų planavimui, kiekybinio vandens išteklių valdymui arba tiesiogiai ar

netiesiogiai veikiančias tų išteklių buvimą, žemės naudojimą, taip pat priemones, turinčias nemažai įtakos valstybėms narėms, kai šios renkasi skirtingus energijos šaltinius ir savo energijos tiekimo bendrą struktūrą. Jeigu sąvoka „aplinkos apsaugos teisė [aplinkos teisė]“ būtų aiškinama siaurai, didžioji dalis tokių nuostatų ir priemonių nepatektų į šią sritį.

- 46 Be to, reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad administraciniai aktai ir neveikimas neapima priemonių, kurių imasi Sąjungos institucija arba organas, vykdamas administracinės peržiūros organo funkcijas, arba jo neveikimo, pavyzdžiui, pagal SESV 101, 102, 106, 107, 228, 258, 260 ir 325 straipsnius, kurie reglamentuoja konkurencijos taisykles, pažeidimo procedūrą, Europos ombudsmeno vykdomą nagrinėjimą ir procedūrą, susijusią su kova su sukčiavimu. Tai, kad teisės aktų leidėjas laikė būtina įtraukti šias išimtis, taip pat parodo, kad Reglamente Nr. 1367/2006 vartojama sąvoka „aplinkos apsaugos teisė [aplinkos teisė]“ iš esmės turi būti aiškinama labai plačiai.
- 47 Kiek tai susiję su klausimu, ar atlikdama vidaus peržiūrą Komisija privalėjo nagrinėti tik aplinkos teisės klausimus, reikia konstatuoti, kad Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog nevyriausybinių organizacijų, kuri atitinka kriterijus, nustatytus to paties reglamento 11 straipsnyje, gali pateikti prašymą vidaus tvarka peržiūrėti administracinį aktą pagal aplinkos teisę. Šios nuostatos tekste nėra jokių apribojimų, kad vidaus peržiūra turi apimti tik aplinkos klausimus.
- 48 Vis dėlto Reglamento Nr. 1367/2006 18 konstatuojamojoje dalyje teisės aktų leidėjas patikslino, kad, kaip ir 1998 m. birželio 25 d. Orhuse pasirašytos Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (OL L 124, 2005, p. 1) 9 straipsnio 3 dalyje ir vadovaujantis SESV nuostatomis, šiuo reglamentu siekiama suteikti galimybę inicijuoti procedūras, skirtas ginčyti aktams, kurie prieštarauja aplinkos teisės nuostatomis. Be to, iš Reglamento Nr. 1367/2006 pavadinimo ir to paties reglamento 5 konstatuojamosios dalies matyti, kad Reglamentas Nr. 1367/2006 yra susijęs tik su teise gauti informaciją, visuomenės dalyvavimu priimant sprendimus ir teise kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais.
- 49 Taigi pareigos peržiūrėti vidaus tvarka apimtį reikia aiškinti vadovaujantis Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsniu, t. y. Komisija turi išnagrinėti prašymą dėl peržiūros vidaus tvarka tiek, kiek pareiškėjas teigė, kad atitinkamas administracinis aktas prieštarauja aplinkos teisei, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006.
- 50 Atsižvelgiant į šiuos samprotavimus reikia patikrinti, pirma, ar sprendimai dėl leidimo yra aktai, priimti pagal aplinkos teisę, kaip tai suprantama remiantis Reglamentu Nr. 1367/2006; ir, antra, ar ieškovės argumentai, kuriais ji grindžia savo prašymą dėl peržiūros vidaus tvarka, priskirtini šiai sričiai.

Dėl Reglamento Nr. 1829/2003

- 51 Ieškovės paduotas prašymas dėl peržiūros vidaus tvarka pateiktas siekiant, kad būtų vidaus tvarka peržiūrėti Komisijos pagal Reglamento Nr. 1829/2003 7 straipsnio 3 dalį ir 19 straipsnio 3 dalį priimti sprendimai dėl leidimo.
- 52 Reglamente Nr. 1829/2003 nurodyta, kad jo teisinis pagrindas – EB 95 ir EB 37 straipsnių bei EB 152 straipsnio 4 dalies b punkto nuostatos, kurios nagrinėjant šią bylą atitinka SESV 43 ir 114 straipsnius bei SESV 168 straipsnio 4 dalies b punktą, susijusius su žemės ūkio sritimi, teisės aktų derinimu ir visuomenės sveikata.
- 53 Reglamento Nr. 1829/2003 1 straipsnio a punkte nurodyta, kad šiuo reglamentu siekiama vadovaujantis 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002, nustatančiame maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančiame Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančiame su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002, p. 1;

2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 463) numatytais bendraisiais principais parengti bazę, kuri, kiek tai susiję su genetiškai modifikuotu maistu ir pašarais, leis užtikrinti aukštą žmonių gyvenimo ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį, kartu užtikrinant veiksmingą vidaus rinkos darbą.

- 54 Reglamento Nr. 1829/2003 1 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad laisvas saugaus ir sveiko maisto bei pašarų judėjimas yra esminis vidaus rinkos aspektas, turintis didelės įtakos piliečių sveikatai ir gerovei, jų socialiniams ir ekonominiams interesams. Reglamento Nr. 1829/2003 2 ir 43 konstatuojamosiose dalyse teigiama, kad įgyvendinant Bendrijos politiką svarbu užtikrinti aukštą žmonių gyvenimo ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, aplinkos ir vartotojų interesų, kiek tai susiję su genetiškai modifikuotu maistu ir pašarais, apsaugos lygį. Pagal Reglamento Nr. 1829/2003 3 konstatuojamąją dalį siekiant apsaugoti žmonių ir gyvūnų sveikatą turėtų būti atliktas genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų saugumo vertinimas prieš pateikiant juos rinkai Sąjungoje.
- 55 Siekiant pateikti rinkai genetiškai modifikuotą organizmą, skirtą maistui, arba genetiškai modifikuotą maistą, pagal Reglamento Nr. 1829/2003 4 straipsnio 2 dalį reikalaujama gauti leidimą. Reglamento Nr. 1829/2003 4 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad toks leidimas išduodamas tik jeigu yra tinkamai ir pakankamai įrodyta, kad nagrinėjamas genetiškai modifikuotas organizmas ar atitinkamas maistas atitinka to paties reglamento 4 straipsnio 1 dalies reikalavimus.
- 56 Reglamento Nr. 1829/2003 4 straipsnio 1 dalyje išvardytos kumuliacinės sąlygos, kurias šiuo atžvilgiu privaloma įvykdyti. Visų pirma, atitinkamas maistas neturi:
- „a) turėti neigiamo poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai arba aplinkai;
 - b) klaidinti vartotojo,
 - c) skirtis nuo maisto, kurį ketinama pakeisti tiek, kad jo įprastas vartojimas maistingumo atžvilgiu būtų nenaudingas vartotojui.“
- 57 Be to, Reglamento Nr. 1829/2003 16 straipsnio 2 dalyje reikalaujama turėti leidimą siekiant pateikti rinkai, naudoti arba perdirbti genetiškai modifikuotus pašarus. Reglamento Nr. 1829/2003 16 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad toks leidimas išduodamas tik jeigu yra tinkamai ir pakankamai įrodoma, kad nagrinėjami pašarai atitinka to paties reglamento 16 straipsnio 1 dalies reikalavimus.
- 58 Reglamento Nr. 1829/2003 16 straipsnio 1 dalyje išvardytos kumuliacinės sąlygos, kurias šiuo atžvilgiu privaloma įvykdyti. Visų pirma, nurodyti pašarai neturi:
- „a) turėti neigiamo poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai arba aplinkai,
 - b) klaidinti vartotojo,
 - c) kenkti vartotojui arba jį klaidinti pablogindami gyvūniniams produktams būdingas savybes,
 - d) skirtis nuo pašaro, kurį ketinama pakeisti tiek, kad jo įprastas vartojimas gyvūnams arba žmonėms būtų maistingumo atžvilgiu būtų nenaudingas.“
- 59 Be to, Reglamento Nr. 1829/2003 9 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad per leidimo naudoti genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus suteikimo procedūrą reikia vadovautis nuostatomis, reglamentuojančiomis rizikos vertinimą maisto saugos srityje, nustatytomis Reglamentu Nr. 178/2002, ir kad genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai į rinką turėtų būti išleidžiami tik aukščiausiu lygiu, moksliskai įvertinus jų keliamą riziką žmonių bei gyvūnų sveikatai ir galbūt aplinkai.

- 60 Gavusi EMST nuomonę Komisija pagal Reglamento Nr. 1829/2003 7 ir 19 straipsnių nuostatas priima galutinį sprendimą dėl paraiškos išduoti leidimą. Šiuo atžvilgiu ji privalo atsižvelgti į EFSA nuomonę, visas reikšmingas Sąjungos teisės nuostatas ir kitus teisėtus su svarstomu klausimu susijusius veiksnius.

Dėl klausimo, kiek sprendimai dėl leidimo gali būti peržiūrėti vidaus tvarka pagal Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnį

- 61 Pirma, kiek tai susiję su klausimu, ar sprendimai dėl leidimo yra aktai, priimti pagal aplinkos teisę, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006, reikia pažymėti, pirma, kad iš šio sprendimo 53, 54, 56, 58 ir 59 punktuose primintų konstatuojamųjų dalių ir nuostatų matyti, kad sprendimas dėl leidimo, kaip antai tas, dėl kurio ieškovė pateikė prašymą dėl peržiūros vidaus tvarka, yra aktas, kuris, be kita ko, priskiriamas aplinkos apsaugos sričiai. Antra, Reglamento Nr. 1829/2003 4, 7, 16 ir 19 straipsniais siekiama reglamentuoti žmogaus veiklos, darančios poveikį aplinkai dėl genetiškai modifikuotų organizmų, kurie galėtų turėti poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai, buvimo. Todėl darytina išvada, kad, be jokios abejonės, sprendimai dėl leidimo suteikimo yra aktai, priimti pagal aplinkos teisę, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies f punktą.
- 62 Antra, kiek tai susiję su klausimu, ar ieškovės grindžiant savo prašymą dėl vidaus peržiūros nurodyti argumentai priskirtini prie aplinkos teisės, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006, iš šio sprendimo 49 punkte padarytos išvados matyti, kad iš tiesų nagrinėjamu atveju Komisija privalėjo išnagrinėti ieškovės pateiktą prašymą dėl peržiūros tik tiek, kiek ji tvirtino, kad sprendimai dėl leidimo pažeidė aplinkos teisę, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006.
- 63 Vis dėlto aišku, kad „aplinkos apsaugos teisės [aplinkos teisės]“ sąvokos apimtis nėra tokia siaura, kaip teigia Komisija ginčijamame sprendime. Iš tikrųjų vien tai, kad Reglamente Nr. 1829/2003 daromas skirtumas tarp atitinkamo maisto ir pašarų saugos vertinimo ir rizikos aplinkai vertinimo, įskaitant keliamą pavojų sveikatai dėl jų buvimo aplinkoje, negali paneigti išvados, kad prašyme dėl peržiūros pateikti kaltinimai, kuriuos ginčijamame sprendime Komisija atmetė, motyvuodama tuo, kad jie nepriskirtini prie aplinkos teisės, iš tiesų patenka į Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio taikymo sritį.
- 64 Šiuo atžvilgiu Komisija teisingai teigia, kad Reglamentas Nr. 1829/2003 reglamentuoja visuomenės sveikatą, kiek tai susiję su maisto sauga, bet jis taip pat apima maisto ir pašarų produktuose naudojamų genetiškai modifikuotų organizmų galimą poveikį aplinkai. Be to, Komisija pripažįsta, kad sprendimai, susiję su teise auginti genetiškai modifikuotus organizmus valstybėse narėse, iš esmės gali būti dar labiau susiję su aplinka ir kad leidimai, susiję su teise naudoti genetiškai modifikuotus produktus, importuotus kaip maistas ir pašarai arba kaip jų sudėtinė dalis, taip pat gali turėti poveikio aplinkai, atsižvelgiant, pavyzdžiui, į tai, kaip jie naudojami, arba į tai, ar juos naudojant, jie patenka į aplinką. Tačiau, Komisijos teigimu, ieškovės argumentai dėl genetiškai modifikuotų produktų, esančių maiste ir pašaruose, maistinės vertės, ženklinimo ir saugos, su kuriais ginčijamame sprendime ji nesutiko, yra susiję ne su aplinkos būkle, o su produktų sauga.
- 65 Remiantis Komisijos pozicija, genetiškai modifikuotų organizmų poveikis visuomenės sveikatai ir gyvūnų apsaugai, pavyzdžiui, galimas poveikis maistinei vertei, priskirtinas aplinkos teisei, jeigu jie auginami Sąjungoje. Tačiau, jeigu jie auginami ne Sąjungos teritorijoje, šios pasekmės nepatenka į aplinkos teisės sritį. Toks atskyrimas yra dirbtinis ir dėl to kyla rizika, kad Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnis praras savo veiksmingumą.
- 66 Pirmiausia Reglamento Nr. 1829/2003 4 straipsnio 1 dalies a punkte ir 16 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad atitinkamas maistas ir pašarai negali būti pateikti Sąjungos rinkai, jei turi neigiamą poveikį, be kita ko, aplinkai. Šiuo atžvilgiu svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad šiomis nuostatomis, remiantis jų formuluote, nėra saugoma tik Sąjungos gamtinė aplinka. Todėl rizikos dėl galimo

genetiškai modifikuotų organizmų išleidimo į Sąjungos gamtinę aplinką vertinimas yra tik konkretus pavojaus aplinkai tyrimo vykstant leidimo suteikimo procedūrai pagal Reglamentą Nr. 1829/2003 aspektas.

- 67 Akivaizdu, kad siekiant transformuoti genetiškai modifikuotus organizmus į maistą ar pašarus būtina juos užauginti. Reikėtų pažymėti, kad auginami genetiškai modifikuoti organizmai iš esmės yra gamtinės aplinkos dalis, todėl jie iš tiesų yra aplinkos elementas. Šią išvadą, beje, patvirtina ir Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies d punkto i papunktis, kuriame apibrėžiama „informacijos apie aplinką“ sąvoka, kaip ji suprantama tame reglamente, ir genetiškai modifikuoti organizmai nurodomi kaip vienas iš aplinkos elementų. Taigi, kadangi genetiškai modifikuoti organizmai iš tiesų yra aplinkos elementas, iš Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies f punkto išplaukia, kad nuostatos, kuriomis siekiama reglamentuoti genetiškai modifikuotų organizmų pasekmes žmonių ar gyvūnų sveikatai, taip pat patenka į aplinkos sritį (žr. šio sprendimo 43 punktą).
- 68 Galiausiai iš šio sprendimo 53, 54, 56, 58 ir 59 punktuose nurodytų nuostatų matyti, kad sprendimas dėl leidimo suteikimo, kaip antai tas, dėl kurio ieškovė pateikė prašymą dėl peržiūros vidaus tvarką, yra aktas, kuris patenka į gyvūnų sveikatos ir gerovės apsaugos sritį. Konstatuotina, kad pašarus, kurie yra sprendimų dėl leidimo suteikimo dalykas, edantys gyvūnai patys įprastomis arba realiomis atitinkamo produkto naudojimo sąlygomis, atitinkančiomis tas, dėl kurių išduoti leidimai pateikti rinkai (pagal analogiją žr. 2016 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Komisija / Stichting Greenpeace Nederland ir PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, 79 punktą*), turi būti laikomi aplinkos elementu, nes negalima paneigti, kad jie sąveikauja su aplinka arba bus jos dalis. Teisės aktai, kuriais siekiama apsaugoti šiuos gyvūnus, pavyzdžiui, Reglamento Nr. 1829/2003 I, III ir IV skyriai, aiškiai yra aplinkos teisės, nurodytos Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalyje, dalis. Kitokia išvada galima, tik jeigu iš tiesų neįmanoma, kad nagrinėjama pašarais šeriamas gyvūnas turės kontaktą su visuomene ir aplinka dėl savo buvimo, dėl išmatų arba dėl kūno išskyrų, nes bus visiškai izoliuotas, o to Komisija neįrodė šioje byloje.
- 69 Tuo remiantis matyti, kad aplinkos teisė, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006, šiuo atveju apima visas Sąjungos teisės aktų nuostatas dėl genetiškai modifikuotų organizmų, kuriomis siekiama valdyti riziką žmonių ar gyvūnų sveikatai, kylantią dėl šių genetiškai modifikuotų organizmų ar dėl aplinkos veiksnių, kurie gali turėti poveikio tiems organizmams juos veisiant ar auginant gamtinėje aplinkoje. Ši išvada vienodai taikoma tais ir atvejais, kai genetiškai modifikuoti organizmai buvo auginami ne Sąjungos teritorijoje.
- 70 Šiuo atveju ginčijamame sprendime Komisija paaiškina, kad šio sprendimo 14 punkte nurodytų kaltinimuose, pateiktuose grindžiant prašymą dėl peržiūros, daroma nuoroda į poveikį sveikatai vartojant genetiškai modifikuotus organizmus. Todėl tų kaltinimų negalima nagrinėti atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnį. Konkrečiai Komisija tvirtina, pirma, kad sprendimais dėl leidimo leista importuoti aptariamą soją siekiant jas naudoti maiste ir pašaruose, išskyrus jų naudojimą siekiant auginti. Komisijos teigimu, reikia atskirti saugos vertinimą, kuris apima toksiškumą, alergijų riziką, maistingumą, nuo rizikos aplinkai įvertinimo. Komisija taip pat nurodo, kad ieškovės argumentai, pateikti prašyme dėl peržiūros, susiję su tuo, kad nėra EFSA gairių dėl genetiškai modifikuotų augalų saugumo ir maistingumo vertinimo, priskirtini prie genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų vartojimo poveikio sveikatai. Komisija priduria, kad maistingumo vertinimas yra viena iš „rizikos sričių“, į kurias atsižvelgiama nagrinėjant sveikatai kylantį poveikį vartojant genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, tačiau ji nėra rizikos aplinkai dėl galimo išplitimo aplinkoje vertinimo dalis. Be to, Komisija mano, kad aptariamų maisto produktų ženklavimas susijęs su minėtų maisto produktų, kurie pateikiami galutiniams vartotojams suvartoti, požymiais ir kad toks ženklavimas neturi sąsajos su rizikos aplinkai vertinimu. Galiausiai Komisija teigia, kad kiti trys ieškovės argumentai, t. y. kad trūksta stebėsenos po pateikimo rinkai, kad nėra tiriami herbicidų likučiai aptariamame maiste ir pašaruose ir kad aktualus tyrimas dėl nepageidaujamo poveikio žmonių ar

gyvūnų sveikatai, kai vartojami augalai, kurių atveju yra sąveika su ribonukleino rūgštimis, nesusiję su rizikos aplinkai vertinimu. Todėl šie argumentai negali būti nagrinėjami atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnį (žr. šio sprendimo 17 punktą).

- 71 Kiek tai susiję su ginčijamame sprendime pateiktais svarstymais, t. y. pirma, kad ieškovės argumentai dėl EMST gairių dėl genetiškai modifikuotų augalų, kurių maistinė sudėtis buvo iš esmės pakeista, poveikio saugai ir sveikatai nebuvimo, yra susiję su poveikiu sveikatai, kuris kyla vartojant genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, ir, antra, kad maistingumo vertinimas nebuvo įtrauktas į rizikos aplinkai, susijusios su galimu išleidimu į aplinką, įvertinimą, aišku, kad sprendimais dėl leidimo įgyvendinamos Reglamento Nr. 1829/2003 nuostatos, kuriomis prisidedama, be kita ko, prie žmonių ir gyvūnų sveikatos apsaugos Sąjungoje, ir kad nustatytas pavojus žmonių arba gyvūnų sveikatai, t. y. galimas maistinės sudėties pakeitimas, yra susijęs su nagrinėjamais genetiškai modifikuotais organizmais. Atsižvelgiant į tai, kas buvo nurodyta šio sprendimo 69 punkte, darytina išvada, kad kaltinimai, kuriuos Komisija atmetė remdamasi minėtais argumentais, visiškai patenka į aplinkos teisės sritį, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006.
- 72 Kalbant apie ginčijamame sprendime pateiktą argumentą, kad ieškovės kaltinimai, jog nebuvo tirti herbicidų likučiai atitinkame maiste ir pašaruose, taip pat dėl to, kad reikalingas tyrimas dėl žmonių ar gyvūnų sveikatos, nesusiję su rizikos aplinkai vertinimu, reikia konstatuoti, kad šiais kaltinimais tvirtinama, jog pažeistos Reglamento Nr. 1829/2003 nuostatos, kuriomis siekiama apsaugoti žmonių ir gyvūnų sveikatą Sąjungoje nuo pavojaus, kurį kelia atitinkami genetiškai modifikuoti organizmai. Atsižvelgiant į šio sprendimo 69 punkte padarytą išvadą, matyti, kad kaltinimai, kuriuos Komisija atmetė remdamasi šiais argumentais taip pat patenka į aplinkos teisės sritį, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006.
- 73 Kalbant apie ginčijamame sprendime esančius teiginius, pagal kuriuos dėl ženklavimo pateikti argumentai nurodyti prašyme dėl peržiūros, neturi nieko bendra su rizikos aplinkai vertinimu, reikia pažymėti, kad, remiantis Reglamento Nr. 1829/2003 20 ir 22 konstatuojamosiomis dalimis, genetiškai modifikuotų pašarų ženklavimo reikalavimais siekiama, kad galutiniai vartotojai, ypač gyvulių augintojai, gautų tikslią informaciją apie pašarų sudėtį bei savybes ir galėtų pagrįstai pasirinkti. Taigi, ženklavimas turėtų suteikti informacijos apie kiekvieną charakteristiką arba savybę, skiriančią maisto produktą ar pašarą nuo jo tradicinio atitinkamo, be kita ko, atsižvelgiant į sudėtį, maistinę vertę arba mitybos poveikį, numatytą maisto arba pašaro paskirtį ir reikšmę tam tikrų gyventojų sluoksnių sveikatai. Vadinasi, šiuo atveju tinkamas genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų ženklavimas yra papildomas elementas, būtinas siekiant teisingai įgyvendinti vertinimo, visų pirma susijusio su žmonių ir gyvūnų sveikata, rezultatus. Todėl Komisija, taikydama Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnį, turėjo išnagrinėti ieškovės kaltinimą dėl atitinkamo maisto ir pašarų sudėties ženklavimo.
- 74 Dėl Komisijos ginčijamame sprendime padarytos išvados, kad nurodomas stebėsenos po pateikimo į rinką trūkumas nesusijęs su rizikos aplinkai vertinimu, pakanka priminti, kad Reglamento Nr. 1829/2003 35 konstatuojamosios dalies pirmame sakinyje nurodyta, kad prireikus remiantis rizikos įvertinimo išvadomis būtina nustatyti žmonėms vartoti skirtų genetiškai modifikuotų maisto produktų ir gyvūnams skirtų genetiškai modifikuotų pašarų vartojimo pasekmių kontrolės reikalavimus. Taip pat reikia konstatuoti, kad stebėsenos plano tikslas, be kita ko – užtikrinti, kad po to, kai išduotas leidimas pateikti atitinkamą maistą ar pašarus rinkai, nekils jokios rizikos žmonių ar gyvūnų sveikatai, arba kad su tuo susijęs neigiamas poveikis bus nedidelis. Taigi pateikus rinkai produktus, dėl kurių išduotas leidimas, atliekama stebėseną yra priemonė, kuria papildomas leidimas pateikti rinkai.
- 75 Šiuo klausimu ginčijamame sprendime Komisija teisingai teigia, kad jau pateiktų rinkai produktų stebėsenos reikalavimais siekiama kaupti duomenis apie genetiškai modifikuotų maisto produktų vartojimą. Be to, reikia pridurti, kad toks stebėjimas taip pat susijęs su gyvūnų, kurie patys yra aplinkos dalis, pašarų vartojimu.

- 76 Vadinasi, susirūpinimą keliantys klausimai dėl žmonių ir gyvūnų sveikatos, susiję su stebėsenos nebuvimu, šiuo atveju taip pat patenka į Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio taikymo sritį.
- 77 Taigi ginčijamame sprendime Komisija padarė klaidingą išvadą, kad šio sprendimo 70 punkte išdėstyti argumentai negalėjo būti nagrinėjami pagal Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnį. Šios išvados nepaneigia kiti Komisijos ir įstojusių į bylą šalių nurodyti argumentai.
- 78 Pirma, dėl Komisijos argumento, kad prašymas dėl peržiūros, kiek jis susijęs su aspektais, kuriuos Komisija laikė nepriimtinais, buvo iš esmės pateiktas dėl nagrinėjamų genetiškai modifikuotų organizmų saugumo juos naudojant maiste ir pašaruose, pakanka konstatuoti, kad Reglamente Nr. 1367/2006 nenumatyta, kad esminis prašymo dėl peržiūros klausimas turi būti susijęs su aplinkos teise (šiuo atžvilgiu pagal analogiją žr. 2016 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Komisija / Stichting Greenpeace Nederland ir PAN Europe, C-673/13 P*, EU:C:2016:889, 77 ir 78 punktus). Kaip buvo konstatuota šio sprendimo 49 ir 62 punktuose, atlikdama peržiūrą vidaus tvarka Komisija privalo išnagrinėti visus argumentus, kuriais prašymą dėl peržiūros pateikęs asmuo tvirtina, kad atitinkamas administracinis aktas prieštarauja aplinkos teisei, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006, ir tam nereikia, kad su aplinkos teise susijęs klausimas būtų pagrindinis teisinis nagrinėjamo argumento tikslas.
- 79 Antra, kaip nurodyta šio sprendimo 63–69 punktuose, reikia atmesti Komisijos argumentą, kad siekiant išnagrinėti, ar prašymas dėl peržiūros patenka į Reglamento Nr. 1367/2006 taikymo sritį, svarbi aplinkybė, jog Reglamente Nr. 1829/2003 daromas skirtumas tarp atitinkamų maisto produktų ir pašarų saugos vertinimo, taip pat rizikos aplinkai vertinimo.
- 80 Tiek, kiek šiuo atveju Komisija rėmėsi, tuo, kad Reglamento Nr. 1829/2003 33 konstatuojamojoje dalyje daromas skirtumas tarp rizikos aplinkai vertinimo ir saugos įvertinimo, reikia pažymėti, kad šioje konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad, jei pagal Reglamentą Nr. 1829/2003 pateiktoje paraiškoje nurodyti produktai, kurių sudėtyje yra arba kurie susideda iš genetiškai modifikuotų organizmų, pareiškėjas gali pasirinkti, ar pateikti pagal Direktyvos 2001/18 C dalies nuostatas jau gautą leidimą apgalvotam išleidimui į aplinką, ar naudojantis leidimo suteikimo procedūra pagal Reglamentą Nr. 1829/2003 kreiptis dėl rizikos aplinkai įvertinimo, kuris atliekamas kartu su šiame reglamente numatytu saugumo įvertinimu. Iš šios išvados matyti, kad apgalvoto išleidimo į aplinką poveikio vertinimas gali būti atliktas vykdant procedūrą pagal Direktyvą 2001/18 arba alternatyviai vykdant procedūrą pagal Reglamentą Nr. 1829/2003. Tačiau nors Reglamento Nr. 1829/2003 33 konstatuojamoji dalis iš esmės susijusi su klausimu, kokiomis sąlygomis galima atlikti apgalvoto išleidimo į aplinką poveikio vertinimą vykdant procedūrą pagal Reglamentą Nr. 1829/2003, ji neturi jokios reikšmės sprendžiant klausimą, ar kaltinimai, suformuluoti prašyme dėl peržiūros vidaus tvarka pagal Reglamentą Nr. 1367/2006, priskirtini prie aplinkos teisės pagal pastarąjį reglamentą.
- 81 Be to, taip pat reikia atmesti Komisijos argumentą, kad iš Reglamento Nr. 1829/2003 5 ir 17 straipsnių matyti, kad, nors reikėtų įvertinti visų produktų, kuriems taikomas šis reglamentas, saugą, vis dėlto tik dėl genetiškai modifikuotų organizmų arba maisto ir pašarų, kurių sudėtyje yra tokių organizmų arba kurie sudaryti iš genetiškai modifikuotų organizmų, reikia atlikti rizikos aplinkai vertinimą, o maisto produktams ir pašarams, pagamintiems iš genetiškai modifikuotų organizmų, tai netaikoma. Iš tiesų primintina, jog suteikiant leidimą pateikti rinkai reikia, kad būtų įvykdytos Reglamento Nr. 1829/2003 4 straipsnio 1 dalyje ir to paties reglamento 16 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos (žr. šio sprendimo 56 ir 58 punktus). Tačiau iš Reglamento Nr. 1829/2003 5 ir 17 straipsnių matyti, kad jie susiję tik su prašymo dėl leidimo pateikimo procedūra ir su tuo susijusiais formalumais. Šiuose straipsniuose neregamentuojama nei prašymo dėl leidimo nagrinėjimo iš esmės sąlygos, nei jo apimtis.
- 82 Kadangi Komisija mano, kad, kiek tai susiję su Reglamente Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies d punkto i papunkčiu, kuriame apibrėžiama „informacijos apie aplinką“ sąvoka, nuoroda į genetiškai modifikuotus organizmus yra padaryta biologinės įvairovės kontekste, kuri būtent susijusi su situacija,

kai visuomenės sveikatos klausimai gali būti vertintini kaip parodantys tam tikrų aplinkos elementų būklę, reikia konstatuoti, kad šioje nuostatoje daroma nuoroda į genetiškai modifikuotus organizmus kaip aplinkos elementus. Tai patvirtina šio sprendimo 67 punkte padaryta išvada, kad genetiškai modifikuoti organizmai yra aplinkos elementai. Bet kuriuo atveju, net jei reikėtų pripažinti, kad Komisijos aiškinimas teisingas, pažymėtina, kad Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies d punkto i papunktyje išvardyti tik tam tikrų tipinių aplinkos elementų pavyzdžiai, tačiau neatmetama galimybė, kad genetiškai modifikuoti organizmai gali būti aplinkos elementai.

- 83 Trečia, Komisija, palaikoma *Monsanto*, tvirtina, kad argumentai, susiję su visuomenės sveikata, gali būti aplinkos apsaugos poveikis ir pasekmės, tačiau aplinkos nuostatose esančiomis nuorodomis į visuomenės sveikatą nesiekama visą visuomenės sveikatos sritį įtraukti į aplinkos teisės sritį. Komisijos nuomone, nagrinėjamo prašymo atlikti peržiūrą elementai nei parodo aplinkos elementų būklę, nei su ja susiję, tad nepatenka į Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio taikymo sritį.
- 84 Šiuo atžvilgiu, kaip priminta šio sprendimo 43 punkte, asmenų sveikatos apsauga priskiriama prie Sąjungos aplinkos apsaugos politikos tikslų (žr. 2010 m. gruodžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Gowan Comércio Internacional e Serviços*, C-77/09, EU:C:2010:803, 71 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Vis dėlto reikėtų pažymėti, kad, kaip teisingai nurodė Komisija, Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsniu nėra siekiama įtraukti visos visuomenės sveikatos srities į aplinkos teisės sritį.
- 85 Konstatuotina, kad, kaip nurodyta šio sprendimo 49 ir 62 punktuose, šioje byloje prašymas dėl peržiūros vidaus tvarka yra priimtinas tik tiek, kiek jame teigiama, kad sprendimai dėl leidimo pažeidžia aplinkos teisę, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006. Reglamento Nr. 1829/2003 4 straipsnio 1 dalies a punkte ir 16 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad atitinkamas maistas ir pašarai neturėtų būti pateikti rinkai, jeigu jie gali turėti neigiamo poveikio žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai. Auginamos sojos 305423, MON 87769 ir MON 87705 buvo elementai, pakitę dėl žmogaus įsikišimo, kurie sąveikavo su gamtine aplinka. Todėl genetinės šių aplinkos elementų modifikacijos, galėjo turėti pasekmių jų maistinei vertei arba kelti riziką maisto saugai, taigi tai yra klausimai, patenkantys į aplinkos teisę, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006.
- 86 Bet kuriuo atveju reikia priminti (žr. šio sprendimo 68 punktą), kad pašarus, kurie taip pat yra sprendimų dėl leidimo dalykas, gali būti gyvuliai, kurie sąveikauja su aplinka arba bus jos dalis. Taigi šie gyvūnai patys yra aplinkos elementai ir poveikis jų maistinei vertei, kurį lemia atitinkami jų pašarai, arba aplinkybė, kad gyvūnai gali neatitikti maisto saugumo reikalavimų, yra klausimai, patenkantys į aplinkos teisę, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006.
- 87 Ketvirta, dėl Komisijos argumento, kad vien tai, jog atitinkamas maistas ar pašarai buvo biologiškai perdirtbti arba techniškai apdoroti jų kilmės šalyje, nereiškia, kad atitinkamų produktų sauga gali turėti poveikio aplinkos būklei, pakanka priminti, kad aplinkos teisė, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1367/2006, nagrinėjama šioje byloje, apima ne tik gamtinę aplinkos būklę Sąjungoje, ir kad šiuo argumentu, beje, neatsižvelgiama į tai, kad atitinkamus pašarus edantys gyvūnai yra jo veikiami.
- 88 Penkta, kiek Komisija šioje byloje remiasi Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalimi, reikia priminti, kad, remiantis jurisprudencija, šia nuostata, kuria grindžiama Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalis, negalima remtis siekiant įvertinti šios nuostatos teisėtumą (2015 m. sausio 13 d. Sprendimo *Taryba ir kt. / Vereniging Milieudefensie ir Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht*, C-401/12 P-C-403/12 P, EU:C:2015:4, 61 punktą).
- 89 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad konstatavusi, jog didelė dalis ieškovės kaltinimų, susijusių su jos prašymu dėl peržiūros vidaus tvarka, nepateko į aplinkos teisės taikymo sritį, Komisija padarė teisės klaidą. Todėl pirmąjį ieškinio pagrindą reikia pripažinti pagrįstu ir panaikinti visą ginčijamą sprendimą, nesant reikalo nagrinėti ieškovės nurodyto antrojo pagrindo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 90 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija pralaimėjo bylą, ji turi padengti savo ir ieškovės bylinėjimosi išlaidas pagal šios reikalavimus.
- 91 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 3 dalį Airija ir Danijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (septintoji kolegija)

nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2015 m. lapkričio 16 d. už sveikatą ir maisto saugą atsakingo Europos Komisijos nario raštą (*Ares(2015) 5145741*), susijusį su pagal 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1367/2006 dėl Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais nuostatų taikymo Bendrijos institucijoms ir organams 10 straipsnį pateiktu prašymu peržiūrėti vidaus tvarka įgyvendinimo sprendimus dėl leidimo teikti rinkai genetiškai modifikuotas sojas MON 87769 ir MON 87705 ir 305423.**
- 2. Komisija padengia savo ir *TestBioTech eV* bylinėjimosi išlaidas.**
- 3. *Monsanto Europe, Monsanto Company, Pioneer Overseas Corp.* ir *Pioneer Hi-Bred International, Inc.* kiekviena padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Tomljenović

Bieliūnas

Kornezov

Paskelbtas 2018 m. kovo 14 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.